

Årsberetning 2023

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

April 2024

Udgivet af Nævnet for Videnskabelig Uredelighed
c/o Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel.: 7231 7800
ufs@ufm.dk
www.ufm.dk

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISSN: 2596-9153

ISBN (elektronisk publikation): 978-87-94128-94-0

Årsberetning 2023

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

April 2024

Indhold

1. Forord	5
2. Sager afgjort i 2023	6
2.1 Afgørelse af 24. januar 2023 – Sag nr. 2022-05	6
2.2 Afgørelse af 23. februar 2023 – Sag nr. 2022-01	6
2.3 Afgørelse af 27. februar 2023 – Sag nr. 2022-02	6
2.4 Afgørelse af 13. april 2023 – Sag nr. 2021-23	7
2.5 Afgørelse af 13. april 2023 – Sag nr. 2022-03	7
2.6 Afgørelse af 25. maj 2023 – Sag nr. 2023-02	7
2.7 Afgørelse af 9. juni 2023 – Sag nr. 2022-10	8
2.8 Afgørelser af 20. juni 2023 – Sag nr. 2022-11, -12, -13, -14.	8
2.9 Afgørelse af 31. oktober 2023 – sag nr. 2023-04	8
2.10 Afgørelse af 9. november 2023 – sag nr. 2023-06	9
2.11 Afgørelse af 10. november 2023 – sag nr. 2023-03	9
3. Aktiviteter vedrørende integritet i forskning	10
4. Medlemmer og suppleanter i nævnet	11

1. Forord

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed afgiver hermed sin årsberetning, der i henhold til § 21 i lov nr. 383 af 26. april 2017 om videnskabelig uredelighed m.v. (loven) vedrører nævnets behandling af sager om videnskabelig uredelighed. Denne årsberetning omfatter perioden 1. januar til 31. december 2023.

I den nævnte periode blev der indbragt 13 sager for nævnet, og der blev truffet afgørelse i 14 sager. Otte sager blev afsluttet ved formalitetsafgørelser i henhold til lovens § 13, og seks sager blev afsluttet ved realitetsafgørelser. I tre sager fandt nævnet, at der forelå videnskabelig uredelighed. I tre sager oversendte nævnet sagen til forskningsinstitutionen til videre behandling, jf. lovens § 17, idet sagen kunne indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis. Ved periodens udløb havde nævnet 10 verserende sager.

På baggrund af to konkrete anmeldelser sendt direkte til nævnet af anmelderne har nævnet i 2023 haft lejlighed til at tage stilling til, om der var grundlag for i medfør af lovens § 12, stk. 1, at tage sagerne op af egen drift. Se nedenfor om sagerne 2022-02 samt 2022-11, -12, -13 og -14.

I marts 2023 blev det årlige møde med sekretariatene for forskningsinstitutionernes praksisudvalg afholdt med deltagelse af nævnets formand og sekretariat. Netværksmødet afholdes med henblik på at sikre dialogen og erfaringsudveksle i forhold til behandling af sager om videnskabelig uredelighed.

I juni 2023 udløb udpegningsperioden for fire af nævnets faglige medlemmer og for to suppleanter. Medlemmer og suppleanter udpeges i henhold til lovens § 5, stk. 3, af uddannelses- og forskningsministeren efter åbent opslag og høring af Danmarks Frie Forskningsfond. Der blev som følge heraf pr. 1. juli 2023 udpeget fire nye nævnsmedlemmer og tre suppleanter, heraf blev én suppleant udpeget som nævnsmedlem.

Nævnet har pr. 1. september 2023 opdateret sin forretningsorden. Der er tale om præciseringer af allerede gældende praksis for nævnets arbejde.

Med udgangen af oktober 2023 udløb udpegningsperioden for nævnets formand, landsdommer Jens Hartig Danielsen. Nævnets formand skal være landsdommer og udpeges af uddannelses- og forskningsministeren efter indstilling fra domstolene i henhold til lovens § 5, stk. 2. Efter udpegnings af ministeren afløste jeg den 1. november 2023 Jens Hartig Danielsen som nævnets formand.

København, april 2024

*Mikael Friis Rasmussen
Landsdommer
Formand for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed*

2. Sager afgjort i 2023

I perioden fra 1. januar til 31. december 2023 har nævnet truffet afgørelse i 14 sager. Af disse var én sag indbragt i 2021, ni sager var indbragt i 2022 og fire sager var indbragt i 2023. Afgørelserne kan i anonymiseret form læses i deres fulde længde på nævnets hjemmeside.

2.1 Afgørelse af 24. januar 2023 – Sag nr. 2022-05

Formalitetsafgørelse. Ikke videnskabeligt produkt. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen angik en artikel, som var anmeldt for plagiering. Nævnet vurderede efter de foreliggende oplysninger, herunder det, anmelder og anmeldte havde anført om baggrunden for og arbejdet med kilden og produktet, at sagen drejede sig om en forfatterskabstvist, der ikke vedrører videnskabelig uredelighed, herunder plagiering. Sagen var herefter ikke omfattet af nævnets kompetence. Nævnet traf derfor afgørelse om at afvise at realitetsbehandle sagen i henhold til lovens § 13, nr. 1.

Nævnet vurderede, at sagen kunne indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis, og sagen blev derfor oversendt til forskningsinstitutionen til videre behandling, jf. lovens § 17.

2.2 Afgørelse af 23. februar 2023 – Sag nr. 2022-01

Realitetsafgørelse. Plagiering. Videnskabelig uredelighed.

Sagen angik en ph.d.-afhandling – indleveret til bedømmelse ved en forskningsinstitution – der var anmeldt for plagiering. Nævnet fandt, at anmeldte i hvert fald ved grov uagtsomhed i ni tilfælde havde tilegnet sig tekster, formler og figurer fra fem forskellige kilder uden retmæssig kreditering. Nævnet vurderede endvidere under hensyn til plagieringens omfang og karakter, at plagieringen ved rapporteringen af forskningen ikke havde haft ringe betydning. Nævnet fandt derfor, at der forelå videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

2.3 Afgørelse af 27. februar 2023 – Sag nr. 2022-02

Formalitetsafgørelse. Ej grundlag for at behandle sagen af egen drift.

Sagen angik en anmodning fra anmelder om, at nævnet behandlede sagen af egen drift. Forskningsinstitutionen havde ikke fundet mistanke om, at anmeldte havde handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med indgivelsen af en patentansøgning eller ved udgivelsen af en artikel om den metode, som anmeldte havde været med til at udvikle. Forskningsinstitutionen vurderede derfor, at der ikke var grundlag for at anmelde forholdet til nævnet. Anmelder anmeldte herefter sagen til nævnet. Nævnet fandt, at der ikke forelå en begrundet formodning for videnskabelig uredelighed, og at der derfor ikke

var grundlag for efter lovens § 12, stk. 1, at nævnet undtagelsesvis benyttede sig af muligheden for at tage sagen op af egen drift.

2.4 Afgørelse af 13. april 2023 – Sag nr. 2021-23

Realitetsafgørelse. Plagiering. Videnskabelig uredelighed.

Sagen angik et videnskabeligt produkt, hvorom anmelder anførte, at det i 206 tilfælde rejste mistanke om plagiering. Nævnet fandt, at anmeldte i 50 tilfælde havde brugt tekst fra en kilde uden at kreditere kilden retmæssigt, jf. det på forskningsfeltet gældende. Nævnet understregede vigtigheden af, at den enkelte forskningsinstitution sikrer, at ph.d.-studerende undervises og vejledes i retmæssig kreditering i videnskabelige produkter, og at den enkelte ph.d.-studerende deltager aktivt i undervisningen og vejledningen. Nævnet vurderede på baggrund af antallet af tilfælde samt deres karakter og omfang, at anmeldte ved grov uagtsomhed havde tilegnet sig teksterne uden retmæssig kreditering. Nævnet vurderede, at plagieringen ikke havde haft ringe betydning ved afrapporteringen af forskningen. Nævnet fandt derfor, at der forelå videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

2.5 Afgørelse af 13. april 2023 – Sag nr. 2022-03

Realitetsafgørelse. Plagiering. Ringe betydning. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen angik en forskningsansøgning, som var anmeldt for plagiering. Nævnet lagde til grund, at anmelder og anmeldte i et eller andet omfang samarbejdede om en ph.d.-ansøgning, der skulle danne grundlag for anmelders ansøgning om ansættelse som ph.d.-studerende. Nævnet fandt, at det i ph.d.-ansøgningen beskrevne koncept var en kendt teknologi, som er velbeskrevet i den relevante litteratur. Der var derfor ikke tale om plagiering af en ide. Anmeldte havde i ovenstående og andre tilfælde brugt tekst fra tre forskellige kilder uden at kreditere disse. Under hensyn til antallet af tilfælde og deres omfang fandt nævnet, at anmeldte i hvert fald ved grov uagtsomhed havde tilegnet sig teksterne uden retmæssig kreditering. Anmeldte havde derfor plagieret tekst. Efter nævnets vurdering havde plagieringen af tekst alene haft ringe betydning ved planlægningen, gennemførelsen eller rapporteringen af forskningen. Nævnet lagde herved navnlig vægt på indholdet af de plagierede tekster og deres betydning for produktets samlede indhold. Der forelå derfor ikke videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

Nævnet vurderede, at sagen kunne indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis, og sagen blev derfor oversendt til forskningsinstitutionen til videre behandling, jf. lovens § 17.

2.6 Afgørelse af 25. maj 2023 – Sag nr. 2023-02

Formalitetsafgørelse. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen angik en artikel, hvor indsamlingen af data efter det oplyste ikke var sket med den fornødne tilladelse. Nævnet fandt, at sagen ikke vedrørte et spørgsmål om videnskabelig uredelighed, idet sagen hverken vedrørte fabrikering, forfalskning eller plagiering, som disse begreber er defineret i loven. Sagen var herefter ikke omfattet af nævnets kompetence, og nævnet afviste at realitetsbehandle sagen, jf. lovens § 13, nr. 1.

2.7 Afgørelse af 9. juni 2023 – Sag nr. 2022-10

Realitetsafgørelse. Plagiering. Videnskabelig uredelighed.

Sagen angik mistanke om plagiering i anmeldtes produkt. Nævnet vurderede, at anmeldte havde plagieret i produktet ved i en række tilfælde at have tilegnet sig tekst uden retmæssig kreditering af kilden. Anmeldte havde i tre tilfælde brugt tekst og i et tilfælde brugt en tabel fra kilden uden at kreditere kilden retmæssigt, jf. det på forskningsfeltet. Nævnet lagde til grund, at anmeldte videregav anmelders tekst og tabel til produktets førsteforfatter, og at anmeldte ikke havde sikret sig, at anmelder blev krediteret retmæssigt i forbindelse med brugen af den uændrede tekst og tabel i produktet. På denne baggrund og under hensyn til tilfældenes karakter og omfang vurderede nævnet, at anmeldte ved grov uagtsomhed havde tilegnet sig teksterne og tabellen uden retmæssig kreditering. Anmeldte havde derfor plagieret i fire tilfælde. Ved vurderingen af plagieringens betydning lagde nævnet navnlig vægt på tilfældenes placering i produktet og betydningen for det videnskabelige budskab. På den baggrund fandt nævnet, at plagieringen ikke havde haft ringe betydning ved afrapporteringen af forskningen. Nævnet fandt derfor, at der forelå videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

Nævnet besluttede at orientere udgiveren af det videnskabelige produkt og henstille til denne, at det videnskabelige produkt trækkes tilbage, såfremt dette ikke allerede var sket, jf. § 16, stk. 2, nr. 4.

2.8 Afgørelser af 20. juni 2023 – Sag nr. 2022-11, -12, -13, -14.

Formalitetsafgørelse. Ej grundlag for at behandle sagen af egen drift.

Sagen angik et videnskabeligt produkt (et abstract), der var anmeldt for plagiering af tekst fra anmelders originale abstract. Anmeldelsen angik i alt fire forskere, som var forfattere til produktet. Nævnet fandt ikke grundlag for i henhold til lovens § 12, stk. 1, at tage sagen op af egen drift. Nævnet lagde vægt på oplysningerne om anmelders rolle i forbindelse med protokollens udarbejdelse, og det blev lagt til grund, at der ikke var dokumentation for, at anmelder havde skrevet protokollen. Endvidere lagde nævnet vægt på, at de relevante dele af abstractet var en engelsksproget parafrasering af protokollen. Nævnet fandt på denne baggrund, at der ikke var en begrundet formodning for, at anmelders abstract var plagieret i de anmeldtes produkt.

2.9 Afgørelse af 31. oktober 2023 – sag nr. 2023-04

Formalitetsafgørelse. Åbenbart grundløs. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen angik en videnskabelig artikel (produktet), der var anmeldt for forfalskning og plagiering af ideer, metoder, resultater, tekst og figurer fra anmelders kilde. Nævnet lagde til grund, at der ikke i produktet eller kilden var beskrevet en original ide. Endvidere lagde nævnet til grund, at anmelder og anmeldte havde arbejdet samtidigt og publiceret produkt og kilde på næsten samme tid med to forskellige perspektiver. Nævnet lagde desuden til grund, at omfanget af det anmeldte sammenfald af tekst og figurer i produktet og kilden var meget begrænset, og at sammenfaldet kunne henføres til

emnefeltets størrelse. Anmelder anførte, at anmeldte fra beskrivelsen havde udeladt en patient og at alle data var fremstillet som havende oprindelse fra et bestemt hospital, selvom der indgik bakterier fremdyrket fra patienter fra andre hospitaler. Nævnet lagde til grund, at det af anmelder anførte om udeladelse af oplysninger var uden betydning for det videnskabelige budskab i produktet. Nævnet fandt, at anmeldelsen vedrørende plagiering og forfalskning var åbenbart grundløs. På denne baggrund blev sagen afvist fra realitetsbehandling i henhold til lovens § 13, nr. 2.

2.10 Afgørelse af 9. november 2023 – sag nr. 2023-06

Realitetsafgørelse. Plagiering. Anmodning om renselse. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen angik en anmodning, fra en forsker (anmoder), om renselse for en påstand om plagiering i en videnskabelig artikel (produktet). Nævnet fandt i nævnets sag 2022-10, at der i produktet, som anmoder var medforfatter til, i tre tilfælde var brugt tekst og i ét tilfælde én tabel fra en kilde, uden at kilden var krediteret retmæssigt. Nævnet lagde vægt på blandt andet, at en anden medforfatter til produktet havde påtaget sig det fulde ansvar for den skete plagiering, og at der ikke forelå oplysninger om, at andre havde haft kendskab til plagieringen. Nævnet fandt, at anmoder ikke havde handlet videnskabeligt uredeligt jf. lovens § 16, stk. 1.

2.11 Afgørelse af 10. november 2023 – sag nr. 2023-03

Realitetsafgørelse. Forfalskning. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen angik et videnskabeligt produkt, der var anmeldt for forfalskning i form af manipulation af i alt to mikrografier. Nævnet lagde til grund, at anmeldte havde foretaget en billedteknisk bearbejdning af de omhandlede mikrografier. Nævnet lagde imidlertid vægt på, at de indsatte mikrografier ikke var en opskalering af oversigtsmikrografierne, men derimod en ny mikrografisk fremstilling med en højere forstørrelse af det givne område end forstørrelsen anvendt i oversigtsmikrografierne. Nævnet fandt på den baggrund, at der ikke var grundlag for at fastslå, at den billedtekniske bearbejdning af mikrografierne havde karakter af forfalskning, eller at der forelå manipulation af forskningsmateriale, hvorved forskningen fremstår misvisende. Nævnet fandt derfor, at der ikke forelå videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

Nævnet vurderede, at sagen kunne indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis og oversendte den derfor til forskningsinstitutionen til videre behandling, jf. lovens § 17.

3. Aktiviteter vedrørende integritet i forskning

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at nævnets kompetenceområde bør flygte med international praksis. Nævnet tilstræber derfor, at de overordnede rammer for nævnets arbejde er i overensstemmelse med international praksis for håndteringen af uredelighedssager.

På den baggrund fremgår det af nævnets forretningsorden § 2, stk. 3, at nævnet indgår i relevant internationalt samarbejde om fremme af forskningsintegritet.

Nævnet (repræsenteret ved sekretariatet) er medlem af The European Network of Research Integrity Offices (ENRIO). I april 2023 deltog nævnets sekretariat i et ENRIO-møde i Bruxelles. På dagsordenen var blandt andet AI og forskningsintegritet.

4. Medlemmer og suppleanter i nævnet

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed medlemmer og suppleanter fremgår af nedenstående tabeller. Nævnet har en formand, der er i henhold til lovens § 5, stk. 2, skal være landsdommer.

Tabel 1

Formand for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Mikael Friis Rasmussen	Landsdommer	01.11.2023 – 31.10.2027
Formand fratrådt i perioden for årsberetningen		
Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Jens Hartig Danielsen	Landsdommer, dr.jur., ph.d.	01.11.2017 – 31.10.2023

Tabel 2

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Medlemmer pr. 1. juli 2023		
Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Klemens Kappel	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Janne Rothmar Hermann	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Helle Prætorius Øhrwald	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Michael Robdrup Rasmussen	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Charlotte Kroløkke	Professor, ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027
Hanne Lakkenborg Kristensen	Lektor, ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027
Knud Jørgen Jensen	Professor, ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027
Mogens Holst Nissen	Professor, dr.med.	01.07.2023 – 30.06.2027
Medlemmer fratrådt i perioden for årsberetningen		
Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Anders Smith	Programchef, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Anne-Mette Hvas	Professor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Hanne Andersen	Professor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023

**Medlemmer fratrådt i perioden for
årsberetningen**

Ole Kirk	Forskningsdirektør, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
----------	---------------------------	-------------------------

Tabel 3

Suppleanter for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Mathias Stolpe	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Pascal Madeleine	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Ida Fabricius	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Jesper Ryberg	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Lisbeth Christoffersen	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Eva Arnspang Christensen	Professor, ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027
Mette Nørgaard	Professor, ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027
Sten Schaumburg-Müller	Professor, dr.jur., ph.d.	01.07.2023 – 30.06.2027

**Suppleanter fratrådt i perioden for
årsberetningen**

Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Jette Kofoed	Lektor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Mads Hermansen	Konsulent, ph.d., dr.pæd.	01.07.2017 – 30.06.2023
Mogens Holst Nissen	Professor, dr.med.	01.07.2021 – 30.06.2023